

Complexnummer: 519115

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

H. Laurentius

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

519116, 519117

Woonplaats

Ulvenhout

Gemeente

Breda

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Dorpstraat 42, 4851 CM te Ulvenhout

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex bestaat uit de midden in de dorpskom van Ulvenhout gelegen R.K. Neo-Gotische KERK (onderdeel I) en PASTORIE (onderdeel II) met Neo-Renaissance kenmerken, beide uit 1903 gebouwd naar ontwerp van architect C.F. van Hoof uit Tilburg.

De rooms-katholieken van Ulvenhout kerkten voor de Reformatie (1648) in de huidige Sint Laurentiuskerk, van het dorp Ginneken (Breda) en in drie omliggende kapellen. Deze kerkruimten werden toen toegewezen aan de hervormden.

Tussentijds kerkten de katholieken waarschijnlijk in het oude jachtslot "Grimhuysen" van de heren van Breda, dat toebehoorde aan Filips van Nassau, een zoon van Justinus van Nassau, die van 1600 tot 1625 gouverneur van Breda was geweest. In 1742 werd naast dit jachtslot aan de Dorpstraat een schuurkerk gebouwd. De schuurkerk stond op de plaats waar nu het kerkhof ligt. Van de schuurkerk resteert een gedeelte van de lange zuidelijke zijmuur.

Omschrijving

De huidige kerk en pastorie liggen aan de Dorpstraat.

Westelijk van de huidige kerk lag het slot Grimhuysen. Restanten van dit slot zijn na de sloop in 1904 opgenomen in de verbindingsgang die ligt tussen kerk, pastorie en schansmuur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Datum van downloaden 20 July 2024

Het zijn een Renaissancistisch natuurstenen poortje en twee hekpijlers bekroond door een leeuwenkop. Deze restanten zijn reeds beschermd.

Waardering

Het kerkcomplex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als toonbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme, met name de opeenvolging van schuurkerken en neokerken, die hier tastbaar is vanwege de incorporatie van oudere onderdelen in het huidige complex. Tevens is het complex architectuurhistorisch waardevol als vertegenwoordiger van het werk van de in Noord-Brabant actieve architect C.F.

van Hoof (Tilburg). Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de stedenbouwkundige structuur van de dorpskom. Het is uitwendig gaaf bewaard gebleven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519116

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82640/175

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Ulvenhout	Breda	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Breda	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nieuw-Ginneken	D			5228

*Omschrijving***

Inleiding

KERK in Neo-Gotische stijl met toren en dakruiter uit 1903 van architect C.F. van Hoof uit Tilburg.

Omschrijving

De kruiskerk is in opbouw basilicaal en heeft leien zadel- en lessenaarsdaken. Het schip telt drie hoge traveeën, voor het transept en een achter het transept. Het priesterkoor, dat iets lager is dan het schip telt twee traveeën en een vijfzijdige sluiting. De kerk die niet georiënteerd is ligt met het priesterkoor naar het westen en de ingangspartij naar het oosten. De toren wordt geflankeerd door de doop- en Mariakapel. De lage zijbeuken zijn gedeeltelijk voorzien van lessenaarsdaken en aan weerskanten van de transeptarmen van tentdaken. De kerk is opgetrokken uit paarsrode handgevormde baksteen gemetseld in kruisverband met gele bakstenen accenten in spitsbogen, horizontale banden en afzaten. De vierkante toren met drie luidklokken heeft steunberen en vier geledingen. In de eerste geleding bevindt zich de hoofdingang met een rijzig portaal waarin opgenomen een beeld van Sint Laurentius. De tweede bevat twee gekoppelde spitsboogvensters ter plaatse van de zangzolder. De derde geleding heeft drie spitsboognissen en de vierde geleding bevat de galmopeningen onder wimberg en wijzerplaat. Het spitse achzijdige torendak wordt geflankeerd door vier kleine achzijdige hoektorentjes. In de kerk wel en niet gekoppelde spitsboogvensters, met figuratief, gekleurd glas-in-lood. In transept en toren ook rondvensters. De figuratieve vensters zijn geplaatst tussen 1904 en 1924 naar ontwerp van Frans Frencken, die leraar was aan het klein- seminarie Ypelaar en vervaardigd in de ateliers van Joep Nicolas (Roermond) en H. Wagemakers (Utrecht). Een van de vensters op de zangzolder is als volgt gesigeneerd: "Stichtsche Glas v. Mij Utrecht H. Wagemakers A.D. 1904". Het interieur van de kerk heeft in koor, transept, viering, schip en zijschepen repectievelijk: gestucadoorde straal-, ster- en kruisgewelven. In de drie portalen van de kerk gemetselde kruisgewelven. De muren van de kerk zijn gestucadoord met accenten van paarsrode aanzetstenen op hoeken, kolommen,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bogen en dergelijke. Onder pastoor Vermunt (1919-58) werd vanaf 1926 de kerk gepolychromeerd, door kunstschilder Jan Dunselman (Amsterdam), die in 1904 in het koor enige tableaux had aangebracht. Zijn broer Cornelis Dunselman verzorgde het eenvoudige decoratiewerk. In de zestiger jaren werden echter de polychrome muurvlakken tussen de paarsrode aanzetstenen witgeschilderd. De schilderijen waren Neo-Gotisch van opzet. Naast oud- testamentische figuren als aartsengel Michael, David, Mozes, Aäron, Elias en geloofverkondigers als Servatius, Bonifatius, Willibrordus en Lambertus H. Christoffel bevonden zich langs de muren een hele reeks engelenfiguren die de zedelijke deugden of de acht zaligheden moesten uitbeelden. Voor de doopkapel werden rond 1930 door de Brusselse kunstschilder Watelet de portretten geschilderd van drie bisschoppen die in Ulvenhout waren gedoopt: mgr. Van Hooydonk, mgr. Van Dijk (hulpbisschop van Van Hooydonk) en mgr. Leijten.

In de kerk bevinden zich onder andere een orgel uit 1803 gemaakt door Lambert Benoît van Penteghem (Gent) en een houten H. Franciscusbeeld uit 1898. Tussen kerk en voormalige Mariaschool aan de Dorpstraat een schansmuur. Hierin zijn opgenomen twee natuurstenen hekpijlers bekroond door leeuwenkop afkomstig van het slot Grimhuysen.

Waardering

Het kerkgebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als toonbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme, met name de opeenvolging van schuurkerken en neokerken, die hier tastbaar is vanwege de incorporatie van oudere onderdelen in het huidige complex. Tevens is het gebouw architectuurhistorisch waardevol als vertegenwoordiger van het werk van de in Noord-Brabant actieve architect C.F. van Hoof (Tilburg). Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de stedenbouwkundige structuur van de dorpskom.

Het is vooral uitwendig gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 519117

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82640/160

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Ulvenhout	Breda	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Breda	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nieuw-Ginneken	D			5228

*Omschrijving***

Inleiding

PASTORIE behorende bij de R.K. Sint Laurentiuskerk uit 1903, ontworpen door C.F. van Hoof.

Omschrijving

De pastorie heeft een vierkante plattegrond en twee bouwlagen onder een met leien gedekt samengesteld schilddak met plat. De voorgevel is asymmetrisch van opzet met links van de ingangspartij over beide bouwlagen een erker bekrond door een topgevel en rechts boven de twee raamtraveeën in het dak eveneens een topgevel. Het opgaande muurwerk bestaat uit paarsrode handgevormde baksteen gemetseld in kruisverband afgewisseld met gele bakstenen speklagen ter hoogte van de boven- en onderkanten van de vensters en tussen de bouwlagen met toepassing van profielstenen rond de muuropeningen. Op de verdieping getoogde T-vensters met gedrukte spitsboog en op de begane grond rechte vensters met houten rolluiken en segmentvormige ontlastingsboog. In de cementen boogtrommels sierwerk.

Ingangsportiek met frontale stoep en dubbele voordeur en bovenlicht met drielingvenster.

Het dak heeft een bekroning van pironen. Op zolder in het dak aan de zuidkant van het huis een hijsdeur. In elk dakschild een kapel met torenbekroning.

Tussen pastorie en kerk aan de Dorpstraat een verbindingsgang waarin aan de kant van de straat een Renaissancistisch natuurstenen reeds beschermd poortje, een restant van slot Grimhuysen, is opgenomen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het interieur van de pastorie is grotendeels authentiek. Onder andere kunnen genoemd worden een houten trap met twee bordessen, kuipstukken, leuningwroongs, gedraaide trappaal en balusters. Kamer-en-suite met schuifdeuren en neo-gotische ingebouwde boekenkast. Deurkozijnen met deurstukken in hal en gangen en zespaneelseuren. Fraaie stucwerkplafonds met lijstwerk en plafonnières.

Voor de pastorie aan de straat een erfafscheiding bestaande uit een smeedijzeren hekwerk op kleine gemetselde rug. Tussen kerkhof en pastorie vormt een gedeelte van de lange muur van de oude schuurkerk de erfscheiding.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als toonbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme, met name de opeenvolging van schuurkerken en neokerken, die hier tastbaar is vanwege de incorporatie van oudere onderdelen in het huidige complex. Tevens is het gebouw architectuurhistorisch waardevol als vertegenwoordiger van het werk van de in Noord-Brabant actieve architect C.F. van Hoof (Tilburg). Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de stedenbouwkundige structuur van de dorpskom.

Het is in- en uitwendig gaaf bewaard gebleven.

literatuur: Lepper, Dr. J.L.M., Drie eeuwen kerk in Ulvenhout, 1648-1976. Ulvenhout 1979

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)